Coğrafi Konum — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 10 soru

I. Bir yerin paralel ve meridyenlere göre belirlenen konumu II. Bir yerin çevresindeki yerlere, ulaşım ve ticaret özelliklerine göre durumu III. Bir yerin Dünya üzerindeki kesin yerinin enlem ve boylamla belirtilmesi

1. Yukarıdaki tanımlardan hangisi mutlak konumun özellikleri arasında yer almaz?

A) Paralel ve meridyenlere göre belirlenmesi

B) Enlem ve boylamla ifade edilmesi

C) Dünya üzerindeki kesin yerin gösterilmesi

D) Çevresindeki yerlere göre durumunun esas alınması

E) Koordinatlarla belirlenmesi

I. Ekvator, 0° enlem çizgisidir. II. Başlangıç Meridyeni, 0° boylam çizgisidir. III. Türkiye, 36°–42° kuzey paralelleri arasında yer alır.

2. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

3. Türkiye'nin 36°–42° kuzey paralelleri arasında yer alması, 26°–45° doğu meridyenleri arasında bulunması ve Kuzey Yarımküre'de olmasıyla tanımlanan konum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Matematik konum

B) Göreceli konum

C) Jeolojik konum

D) Ekonomik konum

E) Beşerî konum

Bir yerin boylamı, yerel saat hesabında belirleyicidir. Ankara ile aynı enlemde bulunan iki merkezden biri 15° doğuda, diğeri 20° doğudadır.

4. Buna göre bu iki merkez arasında yerel saat farkı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) 20 dakika vardır.

B) 1 saat vardır.

C) 80 dakika vardır.

D) 5 dakika vardır.

E) 4 saat vardır.

Bir yerin paralel ve meridyenlere göre belirlenen konumu ile çevresindeki yerlere, ulaşım hatlarına ve yer şekillerine göre durumu birlikte değerlendirilmiştir.

5. Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bir yerin çevresiyle ilişkisini de içeren konum türü göreceli konumdur.

B) Bir yerin enlem ve boylam değerleri yalnızca mutlak konumu gösterir.

C) Ekvator ile Başlangıç Meridyeni, göreceli konumun temelini oluşturur.

D) Türkiye'nin kuzey yarımkürede bulunması, göreceli konumun sonucudur.

E) Yerel saat farkı, yalnızca enlemlere bağlı olarak değişir.

6. I. Başlangıç meridyeni Greenwich'ten geçer. II. Ekvator, Dünya'yı kuzey ve güney yarım küreye ayırır. III. Ardışık iki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakikadır. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) II ve III

D) I ve III

E) I, II ve III

Bir yerin Ekvator'a ve Greenwich'e göre yeri belirlenirken iki farklı değer türünden yararlanılmaktadır.

7. Buna göre bu belirlemede aşağıdakilerden hangisinin kullanıldığı söylenebilir?

A) Enlem ve boylam değerlerinin

B) Yalnızca yükselti değerlerinin

C) Yalnızca yerel saat değerlerinin

D) Sadece kıyı uzunluğu değerlerinin

E) Yalnızca nüfus yoğunluğu değerlerinin

8. I. Bir yerin başlangıç paraleline göre belirlenen konumuna mutlak konum denir. II. Bir yerin başlangıç meridyenine göre belirlenen konumu mutlak konumun belirlenmesinde kullanılır. III. Ardışık iki paralel arasındaki yerel saat farkı her yerde 4 dakikadır. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I ve III

E) I, II ve III

9. I. Dünya üzerindeki bir noktanın yerini belirlemede paralel ve meridyenlerden yararlanılır. II. Başlangıç meridyeni Greenwich'ten geçer. III. Ekvator, Dünya'yı kuzey ve güney yarım küreye ayırır. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Bir yerin konumu, Ekvator ve Greenwich başlangıç alınarak enlem ve boylam değerleriyle belirtilmektedir.

10. Buna göre bu yerin konumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bu yerin konumu, başlangıç paraleli ve başlangıç meridyenine göre belirlenmiştir.

B) Bu yerin konumu, yalnızca paralel ve meridyen çizgilerinden oluşan sistemi ifade etmektedir.

C) Bu yerin konumu, yalnızca Ekvator'a göre belirlenen bir yarım küre bilgisidir.

D) Bu yerin konumu, yalnızca Greenwich'e göre belirlenen bir saat bilgisidir.

E) Bu yerin konumu, herhangi bir başlangıç çizgisi kullanılmadan belirlenmiştir.

Cevap Anahtarı

1. D	2. E	3. A	4. A	5. A
6. E	7. A	8. C	9. E	10. A

Çözümler

1. Mutlak konum, bir yerin paralel ve meridyenlere göre belirlenen, enlem ve boylamla ifade edilen kesin yeridir. Çevresindeki yerlere, ulaşım ve ticaret gibi özelliklere göre durum ise göreceli konumun kapsamındadır. Bu nedenle D seçeneği mutlak konumun özelliği değildir; en güçlü çeldirici olan A ise mutlak konumla doğrudan ilgili olduğu için yanlıştır.

2. I, Ekvator'un 0° enlem çizgisi olduğunu; II, Başlangıç Meridyeni'nin 0° boylam çizgisi olduğunu; III ise Türkiye'nin 36°–42° kuzey paralelleri arasında bulunduğunu ifade eder. Bu nedenle üç öncül de doğrudur. En güçlü çeldirici, II ve III seçeneğidir; çünkü Başlangıç Meridyeni ile Türkiye'nin paralellerini birlikte doğru görüp I'i gözden kaçırma eğilimi yaratır, ancak I de doğrudur.

3. Paralel ve meridyen değerleriyle ifade edilen konum, matematik konumdur. Göreceli konum ise çevresindeki yerlere ve ulaşım, ticaret, yer şekilleri gibi özelliklere göre belirlenir. En güçlü çeldirici B seçeneğidir; aynı konu alanından görünse de verilen ipuçları çevresel ilişkileri değil, enlem-boylam değerlerini anlatmaktadır.

4. İki meridyen arasındaki yerel saat farkı 4 dakikadır. Verilen merkezler arasında 5° boylam farkı bulunduğundan yerel saat farkı 5 × 4 = 20 dakika olur. En güçlü çeldirici B seçeneğidir; çünkü bir saatlik fark, 15° boylam farkına karşılık gelir, burada ise fark 5°'dir.

5. Çevredeki yerlere, ulaşım ve ticaret özelliklerine ya da yer şekillerine göre durumun değerlendirilmesi göreceli konumu ifade eder. B seçeneği enlem ve boylamı mutlak konumla ilişkilendirerek doğru bir bilgiyi başka bir bağlama taşır; ancak verilen kurulumun doğrudan sonucu değildir. En güçlü çeldirici E seçeneğidir; çünkü yerel saat farkı enleme değil boylam farkına bağlıdır.

6. Greenwich başlangıç meridyeninin, Ekvator ise iki yarım kürenin ayrım çizgisidir. Ardışık meridyenler arasındaki yerel saat farkı da 4 dakikadır; bu nedenle üç yargı da doğrudur.

7. Ekvator ve Greenwich'e göre belirlenen konum, enlem ve boylam değerleriyle ifade edilir. Yükselti, kıyı uzunluğu ve nüfus yoğunluğu bu tanımın unsurları değildir.

8. Mutlak konum, başlangıç paraleli ve başlangıç meridyenine göre belirlenir; dolayısıyla I ve II doğrudur. Dört dakikalık yerel saat farkı paraleller için değil, ardışık meridyenler için geçerlidir; III yanlıştır.

9. Paralel ve meridyenler bir noktanın yerini belirlemede kullanılır. Greenwich başlangıç meridyenidir ve Ekvator Dünya'yı kuzey ve güney yarım kürelere ayırır; üç yargı da doğrudur.

10. Başlangıç paraleli ile başlangıç meridyenine göre, enlem ve boylam değerleriyle belirlenen konum mutlak konumdur. Coğrafi koordinat sistemi ise bu belirlemede kullanılan paralel ve meridyen çizgilerinin oluşturduğu sistemdir; bu nedenle B seçeneği kavramı tanımlamaz.